

Uṭup wi Pawulu apiitun banfiyaarun banfētun du utaaak wi Galatiya

Uṭup ujuni

Kakaarta ki kawo ki Pawulu apiitun banfiyaarun biki Galatiya. Abi ya da nyaaş nṭēb kaṭup baka Uṭup Ulil Unuura kē Bayuday na banwoon baanwo Bayuday baji batiinka kakak kafiyaar Yetu Krittū. Uko wi Pawulu ajukanun baka uwoon kē pfiyaar Yetu pahinan kado Naşibaṭi aji bawo batool ṭi kadunul. Wi bayaan adoo jon kē Bayuday balon başē ya du Galatiya aji bantohi biki banfiyaarun biki Yerutalem badook baka. Batok uko wi Pawulu ajukanun bti aji aanwo nanjañan na manjoonan, kē uko wi akjukanun uunwo manjoonan. Baji na baka kē jibi banwoon baanwo Bayuday bafiyaarun Yetu bawo kado kak uko wi bgah bi Moyit bajakun. Kē uko wi baṭijanun maakan uwo pwala katēmp. Baji pwala katēmp pahinanun kado Naşibaṭi aji bawo batool ṭi kēş ki nul.

Biki Galatiya bakak ado hañ, kē Pawulu amee. Adeebaṭ maakan wal mēnt ṭiki mēnt pṭaş bgah bi Moyit pakdoon ñaan awo natool ṭi kēş ki Naşibaṭi. Uko mēnt ukaan kē Pawulu apiit biki Galatiya kadi-
iman baka kē Naşibaṭi aanji hañ. Pwala katēmp pi bajakun pawo kē uşal wi ñaan uwo kawo ujint piş. Aṭup baka aji Naşibaṭi ado Abraham kē awo natool ṭi kadunul ji abi do kawala katēmp. Pfiyaar ṭañ pajaan pado ñaan awo natool ṭi kēş ki Naşibaṭi,

kë pul pakaan ahil kado ñaan aka ubida unlilun Naşibaţi.

Hënk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Pawulu awo nanjañan na manjoonan, uko wi akjukanun kak ujoonani (1.1-10)
2. Naşibaţi adatur Pawulu pa awo nanjañan (1.11-24)
3. We wi Uşup Ulil Unuura ujakun na manjoonan (2.1-21)
4. Pfiyaar ʒañ pahilanun kado ñaan abuur (3.1-4.31)
5. Nawulën ŋŋalad, ŋwut Uhaaş wi Naşibaţi uţëlëş nja ubida (5.1-6.10)
6. Pwul mboş pbaañsaani (6.11-18)

Pwul mboş

¹ Nji Pawulu *nanjañan i Yetu kapiitanan. Mënt bañaan badu'ënuŋ pa nwo nanjañan. Kë pwo nanjañan pi naan paantëpën ʒëpën ʒi ñaan alon. ʒi Yetu Krittü na Naşibaţi Aşin annaţanulun ʒi pkeţ i i nwoonun nanjañan. ² Nji na bayiţun ʒi Krittü bti banwoon na nji ŋwul banfiyaarun Yetu biki Galatiya bti mboş. ³ Dñehan Naşibaţi Aşin nja na Yetu Krittü Ajugun ayuuj an bnuura na mnjeeh.

⁴ Jibi Naşibaţi Aşin nja aŋalun, Krittü awul ubida wi nul kapënanan ipekadu yi nja ŋhilna ŋbuur ʒi umundu wi nţa wi, untumun mnŋot. ⁵ Naşibaţi i i ŋwoon kadëman te mnŋo. Uwo haŋ.

Ukaha Uşup Ulil Unuura uloolan ʒañ

⁶ Dñoŋar jibi natarun ʒi pkokan Naşibaţi kafet. Aţëpna ʒi bnuura bi Krittü adu an, kë naşë wo ʒi ptaş uşup umpaţi wi bajakanan aji uwo Uşup Ulil Unuura. ⁷ Na manjoonan, uunka nin Uşup Ulil

Unuura ulon umpaṭi. Kē bañaan balon başē wo ṭi atokan nşal, abot anjal pṭelēş Uṭup Ulil Unuura wi Krittu. ⁸ Kē woli un ṭi nleefun lah, kēme uwanjut ulon umpēnnuṅ baṭi, nbiin aṭupan uṭup umpaṭi na wi njukanuṅ, Naşibaṭi kafēpun. ⁹ Nḃi ṭupan kē nkak akakalēş nṭa : woli alon aṭupan uṭup umpaṭuṅ na wi nadoon abi yeenk, Naşibaṭi kafēpa.

¹⁰ Hēnkuṅ naşal aji hum ba? Dla la pdēm ṭi bañaan oo kēme ṭi Naşibaṭi? Dla la pṅalana ṭi bañaan i? Woli dla la lah pṅalana ṭi bañaan te hēnkuṅ, mēnkwo nalempar Krittu.

Krittu aduṅ Pawulu pa awo nanjañan

¹¹ Dṅal name, an bayiṭ naan, kē Uṭup Ulil Unuura wi nji kaṭupuṅ uumpēnna ṭi uşal wi ñaan. ¹² Nin mēnt ñaan awulnuṅ wa kēme ajukanaanuṅ wa, Yetu Krittu ul ṭi uleeful adiimanaanuṅ wa. ¹³ Natiink bti jibi nwoon ṭfa wi nhumuṅ mēban bgah bi bayuday. Name jibi ntamanuṅ maakan ṭi phajan banfiyaaruṅ Yetu, banwoon pntaali pi Naşibaṭi. Dla pgar baka. ¹⁴ Dbi pel biki kawuun naan baṭum ṭi pṭaş bgah bi bayuday, abot amēban udolade wi bateem naan maakan apel baka. ¹⁵⁻¹⁶ Kē Naşibaṭi, ṭi bnuura bi nul, aşē datēn apaṭēş ji mbi ndo kabuka, adu'ēn aji nwo nalemparul. Kē wi uliluluṅ, adiimanaan Abukul pa ndola ameeṭana ṭi banwoon baanwo bayuday. Wal mēnt, mēnwinar na nin ñaan alon. ¹⁷ Mēndoo ya ya Yerutalem du banwo'ēnuṅ banjañan uteek, aşē baa ṭēp ṭēp aya ṭi dko mēnt ṭtaak wi Arabiya. Dul di mpēnnuṅ akak ubeeka wi Damat.

¹⁸ Wi nşubal nḃwajanṭ nṭaṭēpuṅ wi wi mbaan aya Yerutalem ameer na Piyeer, aṭo na a nḃnuur iñeen

na kañeen. ¹⁹ Ƨi banjañan, ul Ƨañ i i nji nwinan, mēnwin bandukiin. Dbot awin Yakob aƧa Ajugun. ²⁰ NaşibaƧi ame kē mēnkƧilan wi nji kapiitanan uko wi. ²¹ Wi mpēnnun Yerutalem aşē ya ŋmban ŋi Firi na Filitiya. ²² Kē banfiyaaruŋ Krittu biki utaak wi Yuda başē wo baambaan kawinarēn. ²³ Batiinka tiink Ƨañ kē bakƧup aji : « Ŋaan ambiin ahajan un Ƨfa akak hēnkun ajukan bgah bi abiin ado na pƧok. » ²⁴ Kē başē wo Ƨi pdēman NaşibaƧi Ƨi uko wi naan.

2

Pawulu ayit du Yerutalem na banjañan bandukiin

¹ Wi ŋşubal iñeen na ŋbaakēr ŋaƧepun, kē nşē kak Yerutalem, agakandēr na BarnabaƧ, kē nƧij Tit. ² Dya bayaaş mēnƧ Ƨiki NaşibaƧi ayuujēn kē dwo i pya da. Dyita Ƨañ na baweek bantiinkaniin biki banfiyaaruŋ, aşē yuuj baka UƧup Ulil Unuura wi nji kajukanun banwoon baanwo bayu-day, Ƨiki mēnŋal ulemp wi naan unƧepun na unkmbiin uwaan udooni. ³ Kē baando Ƨu Tit i ngakandēraanun pwala katēmp ul anwoon nagrek*, ⁴ te udoo ka bañaan balon bandaaruŋ aji bafiyaari banjaan bamena kaneej Ƨi un ŋnfiyaaruŋ kaŋal pwalan bañaan katēmp. Bañaan bakan mēnƧan babop aneej Ƨi un pa pten mnjeeh mi njeenkun Ƨi Yetu Krittu kaşē kakakanun du pjuuk pi bgah bi Moyit. ⁵ Nēndinan nin uyaaş uloolan uko wi bakƧupun, kahilna kamēban pa an manjoonan, manwoon UƧup Ulil Unuura.

---

* **2:3** Aanwala katēmp wi awoon napoƧ. Pwala katēmp pajaan payuuj kē ŋaan awo nayuday.

⁶ Kë ti uko wi baweeek bammeetaaniin – uko wi babinj awo uunjakën nin uko ulonj ðiki Naşibaţi aanji paţşer – bañaan bammeetaaniin mënţan baanhoţan nin uko ulonj ti pjukan pi naan. ⁷ Bado ţep ţep awin kë Naşibaţi aţu'ën ti ulemp wi pjukan Uţup Ulil Unuura banwoonj baanwo bayuday† jibi aţuunj Piyeer ti ulemp wi pjukan wa bayuday‡. ⁸ Naşibaţi andolunj Piyeer kë awo nanjañan i bayuday adolnunj kak kë nwo nanjañan i banwoonj baanwo bayuday. ⁹ Kë Yakob, Piyeer§ na Yowan bantiinkaniin maakan ti banfiyaarunj başë yikrën kë Naşibaţi awulnunj mnhina mi pdo ulemp mënţ ; ukaanj kë bawulën iñen nji na Barnabaţ ayuuj kë baţok na un : un, nya du banwoonj baanwo bayuday, bukal du bayuday. ¹⁰ Baţu'un tañ pleş bajuuk, kë nji kado wa na mnlilan.

Pawulu alaţ Piyeer du Antiyoka

¹¹ Kë wal wi Piyeer* abiin Antiyoka, dlaţa ti kadun ki bañaan bti, ðiki aanfañi. ¹² Uko wi adoli wii wi : ji bañaan balonj biki Yakob ayilunj babi bado kaban, aji bi kade na bayitun banwoonj baanwo bayuday, kë wi bayili mënţ başaan aban, kë aşë low banwoonj baanwo bayuday abot aţañan pde na baka. Aţi wal mënţ bayuday banjakunj aji banfiyaarunj bawo i kawala katëmp. ¹³ Bayuday bankakunj afiyaar baţaş Piyeer ti kamena ki nul kë Barnabaţ ti uleeful adoo wut kë baneejana ti kamena mënţ.

---

† **2:7** Ti ugrek bapiit aji : Banwoonj baanwala katëmp. ‡ **2:7** Ti ugrek bapiit aji banwaliin katëmp. § **2:9** Piyeer dawoonj Kefat ti uaramayik, uwoonj plaak. * **2:11** Piyeer dawoonj Kefat ti uaramayik, uwoonj plaak.

¹⁴ Wi nwinuŋ kē baankpoŋ ataŋ na manjoonan manwoon Uɕup Ulil Unuura, dji na Piyeer ɕi kadun ki bañaan ɓti : « Iwi inwoon nayuday i kabuka, ikdoon ji banwoon baanwo bayuday. Iinɕaŋ bgah bi bayuday. Kē hum di di inaluŋ pwuuk banwoon baanwo bayuday bakak bado kado ji bayuday?

¹⁵ Un ŋwo bayuday biki kabuka, ŋenwo ji bañaan bandukiin biki bajaan baji bado buɕaan. ¹⁶ Kē ŋŋē me kē ñaan awoona ɕaŋ natool ɕi kēŋ ki Naŋibaɕi ɕi pfiyaar pi nul ɕi Yetu Krittu, mēntɕ ɕi pɕaŋ bgah bi *Moyit pa. Ukaan kē un ŋfiyaar Yetu kahilna kawo batool ɕi kadun ki Naŋibaɕi. Mēntɕ ɕi pɕaŋ bgah bi Moyit di ŋhilnuŋ kawo haŋ, ēnhēn, nin alon aankwo natool ɕi kēŋ ki Naŋibaɕi ɕi pɕaŋ bgah. ¹⁷ Kē woli ŋla pɕēpna ɕi Yetu kawoona batool ɕi kadun ki Naŋibaɕi, ŋwo wo ji biki bajaan baji bawo bado buɕaan. Uko waŋ uyuuŋ kē Krittu aɕu'un ɕi pdo pekadu i? Nin, mēntɕ hēnk da. ¹⁸ Woli dkak ɕi bgah bi mbiin aduk, ddiiman wal mēntɕ kē djuban ɕi ba. ¹⁹ ɕi uko wi bgah bi Moyit, dkeɕi, pkeɕ pampēnnuŋ ɕi bgah bi Moyit ɕi uleef wi ba, pa nhilna nwo pa Naŋibaɕi. Dpaŋana na Krittu, ²⁰ kē hēnkun mēntɕ nji dwoon, Krittu awoon ɕi nji. Mnwo mi naan ji ñaan najēn manwo ɕi pfiyaar Abuk Naŋibaɕi anɕalnuŋ adoo wul uleeful pa nji. ²¹ Hēnk, dpok pɕēl bnuura bi nyeenknuŋ du Naŋibaɕi, hēnk di uwoon, woli pɕaŋ bgah pakɕuun lah ñaan awo natool ɕi kēŋ ki Naŋibaɕi, pkeɕ pi Krittu pakeer kawaan udooni.

3

Pɕaŋ bgah kēme pfiyaar Yetu Krittu

1 Mbeeh! An bañaan biki Galatiya nanwaanɩ nşal, in abaan aguuran ba? An biki bayuujun pkeŋ pi Yetu Krittu ŋi krut bnuura. 2 Uko uloolan ŋaŋ wi wi nji kaheparanaŋ. Nayeenkna Uhaaş wi Naşibaŋi ŋi pŋaş bgah bi Moyit oo këme ŋi pfiyaar uŋup wi natiinkun? 3 Hum di di nahilanun kawo bapen henk? An nanjunun na mnhina mi Uhaaş wi Naşibaŋi, kaşë kabi kabaaŋsaan ŋi udo wi uleefan. 4 Iko yi nawinun bti ibi diiŋ diiŋ i? Mënfiyaar aji idiishi. 5 Woli Naşibaŋi awulan Uhaaş wi nul, abot ado mlagre ŋi ptoofan, aji do do iko yan bti ŋiki naŋaş bgah këme nafiyaar uŋup wi natiinkun?

6 Natenan ŋi Abraham di, *awoona ŋfa natool ŋi kës ki Naşibaŋi, wi afiyaarulun*✧. 7 Nameen uko wi keeri : banfiyaarun bawoon babuk Abraham. 8 Udobi piitana piitana ŋfa ŋi Ulibra wi Naşibaŋi, aji : pfiyaar pi banwoon baanwo bayuday pakkaan Naşibaŋi aŋu baka bawo batool ŋi kës ki nul. Henk di di Naşibaŋi adoon abi ŋupa ŋup Abraham Uŋup Ulil Unuura wi aji : « *Dŋepna ŋi iwi kawulna nŋaak bti bnuura bi naan.* »✧ 9 Henk, banfiyaarun bti bayeenk bnuura bi Naşibaŋi ji Abraham ŋiint anfiyaarun.

10 Bañaan bti banşaan ahaŋ bgah bi Moyit bafëpana. Ulibra wi Naşibaŋi uji : « *Ñaan anwoon aankŋaş nnuur bti uko bti umpiitun ŋi ulibra wi bgah bi Moyit afëpana.* »✧ 11 Umeetana bti kë nin alon aankŋepna ŋepen ŋi bgah kadoo kawo natool ŋi kës ki Naşibaŋi. Ulibra wi Naşibaŋi uji : « *ubida wi natool uwoona ŋi pfiyaar.* »✧ 12 Kë bgah bi Moyit başë

✧ 3:6 Ujuni 15.16. ✧ 3:8 Ujuni 12.3; 18.18; 22.18. ✧ 3:10 Pleşan 27.26. ✧ 3:11 Habakuk 2.4.

paṭ na pfiyaar ; Ulibra wi Naşibaṭi kē uşē ji « *ñaaŋ anktaşuŋ iko yi bgah bajakuŋ akaana ubida ṭi iko mēnt.* »*¹³ Krittū aluk luk abuuranaan un ṭi pfēpa pi bgah, wi akuŋiŋ pfēpana panwoon i kajotna un. Ulibra wi Naşibaṭi uji : « *ñaaŋ i puum patananiŋ ṭi bmul afēpa.* »*¹⁴ Yetu Krittū ado haŋ banwoon baanwo bayuday bayeenkna bnuura bi Naşibaṭi awuluŋ Abraham, ŋbot ŋyeenk un bti ṭi pfiyaar, Uhaaş wi ahoŋuŋ.

Kahoŋ ki Naşibaṭi na bgah bi Moyit

¹⁵ Bayiṭ naan natenan ṭi udolade wi bañaan. Woli ñaaŋ ado kahoŋ ṭi kadun ki bañaan, nin ñaaŋ alon nampaṭi aanhil kagar kahoŋ mēnt kēme ka- hoŋan uko ulon ṭi ka. ¹⁶ Kē hēnk di di uwoon kak pa Abraham, wi Naşibaṭi adolulun kahoŋ ul na pşini pi nul. Uumpiit aji : « Na bañaan biki pşini pi nul » ji aṭiini ṭiini uko wi bañaan baṭum, upiit aji : « *na ñaaŋ anwoon i pşini pi nul,* »* aṭiini ṭiini uko wi ñaaŋ alooan. Ñaaŋ mēntan awoon Krittū. ¹⁷ Uko wi nji ŋaluŋ kaṭupan wii wi : Naşibaṭi abi hoŋ Abraham, kē bgah bambaan abi bi wi ŋşubal iñeen week ŋyaaş ŋbaakēr na iñeen ŋwajanṭ (430) ŋaṭepuŋ baanhilan pgar kahoŋ mēnt, kēme katok uko wi Naşibaṭi ajakuŋ. ¹⁸ Woli lah ṭi pṭaş bgah di di ŋyeenknuŋ phiij, ŋēnkyeenkna pa kak ṭi kahoŋ. Na manjoonan Naşibaṭi aṭēpna ṭi kahoŋ awul bnuura bi nul Abraham.

Bgah badoona we ba?

¹⁹ Kē hēnkun, woli uwo haŋ, we ukaan kē bgah bawoo? Ipekadu iṭuun kē Naşibaṭi akak

* **3:12** Bgah 18.5. * **3:13** Pleşan 21.23. * **3:16** Ujuni 12.7.

aṭij bgah ayoonkna ñaaṅ i pṣini pi Abraham i Naṣibaṭi adoluṅ kahonṅ mēntṅ. Naṣibaṭi awul ba ṅwanjuṭ, kē ṅahelan ba aṣē do Moyit kē abanan ba bañaanṅ. ²⁰ Ñaaṅ anwoonṅ aloolan, aannuma ñaaṅ alonṅ abanana uko wi ul aṭupunṅ di. Kē Naṣibaṭi aṣē wo aloolan ṭaṅ.

²¹ Kē bgah, balaṭ kahonṅ ki Naṣibaṭi i? Nin! Woli ṅyeenk lah bgah banhilunṅ pwul un ubida wi manjoonan, pwo natoool ṭi kēṣ ki Naṣibaṭi pawoona keeri ṭi pṭaṣ bgah. ²² Kē Ulibra wi Naṣibaṭi uṣē ji kē bañaanṅ na iko bti bawo ṭi pekadu. Hēnk, banfiyaaruṅ ṭi Yetu Krittū baṭēpna ṭi pfiyaar kayeenk uko wi Naṣibaṭi ahonunṅ.

²³ Ji pfiyaar Yetu pado kabi, ṅtuhanaa, awo ṭi kayenṅ ki bgah ayoonkna pfiyaar pi Naṣibaṭi akyu-ujunṅ un. ²⁴ Bgah bayewi'un yewi ṭfa ayoonkna Krittū pa ṅhilna ṅwo batool ṭi kēṣ ki Naṣibaṭi, wi ṅfiyaaruṅ Krittū. ²⁵ Kē wi ṅfiyaaruṅ hēnkunṅ, ṅēnkak awo ṭi kayenṅ ki bgah.

²⁶ An bti nawo babak Naṣibaṭi ṭiki nafiyaar Yetu Krittū. ²⁷ Ĕnhēn an bti nankakuṅ baloolan na Krittū ṭi batitmu, nakak awo ji a ṭi kēṣ ki Naṣibaṭi. ²⁸ Uunkak aka keeri nayuday kēme anwoonṅ aanwo nayuday, ñaaṅ i bakjuukṅṭēnuṅ kēme ñaaṅ najeeh, ñiintṅ kēme ñaaṭ. Nawo ñaaṅ aloolan ṭi Krittū. ²⁹ Kē woli nawo i Krittū nawo keeri biki pṣini pi Abraham, abot awo ṭi bankyeenkunṅ uko wi Naṣibaṭi ahonunṅ Abraham.

4

¹ Uko wi, wi wi ṅṅaluṅ pṭupan : nahiiṅ aṣin woli ahum ṭi kpoṭ, aanji paṭ na i bakjuukṅṭēnuṅ, woli

ul adoon akaka iko bti. ² Bañaan bajaan bakuşa, kabot kayeñ bka bi nul te unuur wi ašin adatuñ. ³ Hënk di uwoon ʒfa kak pa un, ŋwo wo ji bapoʒ, kë udolade wi umundu* ukjuukntënuñ. ⁴ Kë wal wi Naşibaʒi adatuñ ubanuñ, awalan Abukul ʒi kayiñ ki ñaaʒ, kë aktaş *bgah bi Moyit, ⁵ ahilna abuuran bañaan biki bgah bajuukntënuñ ŋbot ŋhilna ŋwo babuk Naşibaʒi. ⁶ Pa pyuuj kë nawo babukul, Naşibaʒi aʒu ʒi ŋhaaş ŋi nun Uhaaş wi Abukul un-jaan uhuuran kaji « Abba†, Paap! » ⁷ Iinwo keeri ñaan i bakjuukntënuñ, iwo abuk katoh ; ukaan kë iklun kahiiñ iko yi Naşibaʒi ahankun pa babukul.

Pawulu aşal banfiyaaruñ biki Galatiya

⁸ ʒfa wi nawoon naamme Naşibaʒi, najej iko ilon ado ya Naşibaʒi, kë ikjuukntënan. Na man-joonan iko mënʒ iinwo Naşibaʒi. ⁹ Kë hënkun wi nameeruñ na Naşibaʒi, këme dwo kaji, hënkun wi Naşibaʒi ameeruñ na an, hum di di nahilanun akak du udolade udah uwaan udooni wi, kakak kak bañaan biki bakjuukntënuñ ji unjon ba? ¹⁰ Naji nadëman ŋnuur ŋlon, kli klon, ŋwal ŋlon, ŋşubal ŋlon. ¹¹ Dhaajalaa : ulemp wi nji nlempun lemp pa an udiış diış i?

¹² An bayiʒ naan dkooʒan kooʒ, nakakan nanaamën jibi nkakun anaaman‡. Naandolën do nin uko ulon unde'ënuñ, wi mbiin awo na

---

* **4:3** Udolade wi umundu : Iko bti inktoñun bañaan: ŋntaayi, ŋnton, bgah bi bayuday, na igah ilon kak inktoñun bañaan. † **4:6** Abba : ʒi uʒup uaramayik dawoon Paap. ‡ **4:12** Pawulu akak awo ji banwoon baanwo bayuday, kë bagalat banwoon baanwo bayuday başë la pwo ji bayuday. Pawulu añal bakak ji a, ul ankakun awo ji banwoon bawo bayuday.

an. ¹³ Naleş bnuura, pmaak pakaanj kē n̄to ʔfa ajukanan uyaaş uteek Uʔup Ulil Unuura. ¹⁴ Pmaak pi naan panooranan maakan, kē naşē wo naambeehēn, kēme alowēn. Nabaa do ʔep ʔep ajejēn ji dwo uwanjut wi Naşibaʔi kēme ji Yetu Krittū ʔi uleeful. ¹⁵ Mnlilan mi nan mi ʔfa manwo ʔun ʔba? Dme bnuura, woli nahil ʔfa nalookēş kēş ki nan kawulēn. ¹⁶ Kē hēnkuŋ, wi n̄ʔupanaŋ manjoonan, dkak naşoorad inan i?

¹⁷ Bañaan ʔbalon ʔbado iko itum pa nakak ʔi baka, kē n̄şal n̄i baka n̄aşē wo n̄wuʔaan, başal pgarēn na an, naşē nabi naduka duka na baka. ¹⁸ Unuura ŋaan ʔado iko itum pa bnuura, n̄nuur bti, bē mēnt ʔaŋ woli dwo na an. ¹⁹ An biki n̄ŋaluŋ maakan, dhaj pa an uyaaş ulon kak, ji ŋaaʔ anwoon ʔi kabuk, te wal wi Krittū akjijun ʔi an. ²⁰ Namele lah jibi n̄ŋaluŋ pwo na an kahilna kaʔiini na an na p̄diim pannuuriin ʔiki mēmme jibi n̄ji kadoon na an.

Uko wi Hagar na Faara

²¹ Naʔupaan, an nannaluŋ bgah bi Moyit bado kaʔonan, naanji natiink uko wi Moyit apiitun i?§ ²² Ulibra wi Naşibaʔi uji Abraham abi buk bapoʔ batēb biinʔ: alon awo abuk Hagar, ŋaaʔ i bakjuukn̄tēnuŋ, Kē alon awo abuk Faara, i bawoon baankjuukn̄tēn. ²³ Napoʔ i ŋaaʔ i bakjuukn̄tēnuŋ abuka ji bañaan bti, kē i ŋaaʔ najeeh aşē buka ʔiki Naşibaʔi ahonun Abraham aji alun kabuk napoʔ mēnt. ²⁴ Uko waŋ uyuu ʔi uko wi : baaʔ batēb

---

§ 4:21 Moyit apiitun n̄libra kañeen n̄teek n̄i Ulibra wi Naşibaʔi, ʔun n̄libra mēnt di di bgah bi bayuday bi Naşibaʔi awulun Moyit bapiitaniin, aʔu na iko in̄tēpun ʔi bayuday. Uko wi Hagar na Faara uwo ʔi n̄libra mēnt ʔi Ulibra ujuni 16, 17 na 21.

bukuŋ mēnt̄ bayuuj ihon̄ar itēb yi Naşibaŋi adoon̄. Hagar ayuuj bhon̄ar bi pnkuŋ pi Finayi, di Naşibaŋi awulnuŋ Moyit̄ bgah, bhon̄ar mēnt̄ bajaan̄ babuk bañaan̄ biki bakjuuknt̄ēnuŋ. ²⁵ Hagar awoon̄ pnkuŋ pi Finayi, pawoon̄ du utaak wi Arabiya, ul awoon̄ kak Yerutalem di hēnkuŋ, dawoon̄ ŋi pjuuk dul na babuk da bti. ²⁶ Kē bañaan̄ biki Yerutalem di baŋi duuŋ başē wo bajeeh, dul dawoon̄ anin un* . ²⁷ Upiit̄ aji :

*« Lilaan, iwi ñaaŋ inwoon̄ iinhil pbuk,
Huuraan mnlilan mi nu,
iwi impaamuŋ unoor wi kabuk.
Ťiki babuk ñaaŋ i badukuŋ*

baluŋ katum kapel biki ñaaŋ anwoon̄ na ñiint̄. »†

²⁸ Kē an bayit̄ naan, nawo ji Itaak bapoŋ bam-bukiin̄ jibi Naşibaŋi ahoŋuŋ Abraham. ²⁹ Ťfa napoŋ ambukiin̄ ji bañaan̄ bti, ajaan̄ aŋoonkna napoŋ ambukiin̄ ŋi mnhina mi Uhaaş wi Naşibaŋi, hēnk di uwohan̄ kak nŋa di pa un. ³⁰ Kē we wi Ulibra wi Naşibaŋi ujakuŋ ba? Uji : « *Dookan ñaaŋ i bakjuuknt̄ēnuŋ na abukul, abuk ñaaŋ i bakjuuknt̄ēnuŋ aanka kafah ŋi phiij ji abuk ñaaŋ najeeh. »* ³¹ Kē hēnk, an bayit̄ naan, ŋēnwō babuk ñaaŋ i bakjuuknt̄ēnuŋ, ŋwō babuk ñaaŋ najeeh.

5

Mnjeeh mi banfiyaaruŋ Krittu

¹ Krittu abuuran un ŋhilna ŋwō bajeeh na man-joonan. Namēbaan keeri naliint̄ nawutna kakak ŋi pjuuk. ² Natiinkan, nji Pawulu dŋup an, woli

* **4:26** Pawulu anaamnt̄ēn Faara na Yerutalem di baŋi duuŋ.

† **4:27** Itayi 54.1; Itayi aŋiiniyaan Yerutalem ŋi dko di.

naşal aji pdo bawalan an *katëmp paktuun nawo baťool ři kęş ki Naşibaťi, uko wi Krittü akeeri do uwaan ę dooni ři an. ³ Dkak akakalęş kaťupan, řiaan ę anşalu ę aji awo i kawala katëmp awo i kaťaş bgah bi Moyit bti. ⁴ An nankťaşu ę bgah bi Moyit alaana pwo baťool ři kęş ki Naşibaťi, nawayşer na Krittü, nawaan ę bnuura bi Naşibaťi. ⁵ Kę un, uko wi řhaťu ę, uwo kę řwoona baťool ři kęş ki Naşibaťi ři pfiyaar. Uko wa ę, uwoon uko wi Uhaaş wi Naşibaťi ukťenkun un pyoonk. ⁶ Řiaan anwoon ři Yetu Krittü, męnt ę pwala katëmp kęme pwo iinkwala katëmp pakaan ę dooni, uko unkaan ę dooni uwo pfiyaar pangakanderun na bęalad.

⁷ Wi najunun, naťi bnuura, kę in abaan anať nať ři bgah aneenanan pťaş manjoonan ba? ⁸ Uko wi baťupana ę kę nadoo nať, uunwoona du Naşibaťi andu'ana ę. ⁹ Bařiaan baji baji : « Uko umpooť ujaan utaajan pşon bti. » ¹⁰ Nji dhať ři Ajugun aji naankşal uko ulon umpaťi. Kę řiaan anktokun řşal ři nan, udole wo in, Naşibaťi awayęşara kaji aduknaanaa.

¹¹ Kę nji, bayit naan, woli dhum lah kajukan aji bařiaan bti bawo i pwala katëmp, babaa kahajanan we ba? Pkeť pi Krittü ři krut paankak adeebaťan keeri nin řiaan alon. ¹² Bařiaan banktokana ę řşal bayaan keeri bakaş řleef ři baka!

Nawutan kaťaş řşal ři nan, nawutan Uhaaş wi Naşibaťi uťořan

¹³ An bayit naan, Naşibaťi adu'an pa nawo bařiaan bambuurun, kę mbuur męnt ę manşę wo maanwo mi kaťu'an nado kado uko wi uleef wi nan unalu ę. Nabaa wo kaťep řęp kařalad kawo

ti b̄t̄enkar. ¹⁴ Bgah bi Moyit b̄ti bātonkr̄en ti ūt̄up uloolan tañ: « *ñalan at̄en̄tu jibi ñjalun̄ uleefu.* »[☆]
¹⁵ K̄e nāsale wo ti bdumar na bdohar, nalipariin : natokar. ¹⁶ D̄t̄upan keeri uko wi : nawutan Uhaaş wi Naşibāti ūtōnan ñbida, naş̄e nahil nawo naankdo kātaş un̄al wi nan unwoon̄ uwūtaan. ¹⁷ Uko wi uleef un̄alun̄ upāt̄ na wi Uhaaş wi Naşibāti un̄alun̄. K̄e uko wi Uhaaş wi Naşibāti upāt̄ na wi uleef un̄alun̄. Iko yi uleef un̄alun̄ na yi Uhaaş wi Naşibāti un̄alun̄ iji igut ti ñaan̄ meet̄, ukaan̄ k̄e naanhil pdo uko wi nan̄alun̄. ¹⁸ K̄e nāsale wut k̄e Uhaaş wi Naşibāti uk̄tōnan, bgah bi Moyit baankak ahilanan nin uko ulon̄.

¹⁹ Iko yi uleef ujaan̄ un̄al pdo imeet̄ana bnuura, ilon̄ ti iko m̄en̄t̄ yii yi : ipekadu yi piint̄, ubida ūtōp, p̄tuunk ; ²⁰ pd̄eman̄ ñnton̄ na pkaalam. B̄şoorad, p̄ñom, bkujar, udeeb uweek, bpulad, ppāt̄ş̄er, pdo bañaan̄ bandoli bāto du umban̄ wi baka. ²¹ P̄ñeebar uko wi ñaan̄ ; ukuj ; kande, udaan, unoh wi piint̄ ; na iko it̄en̄t̄ yun̄. Dkakal̄ş̄ jibi ndoon̄ abi t̄up an, bañaan̄ banjaan̄ bado iko m̄en̄tan̄ yi baankneej du P̄şih pi Naşibāti.

²² K̄e iko yi Uhaaş wi Naşibāti ujaan̄ ubuk yii yi : b̄ñalad, mnlilan, mnjeeh, kamiir, pjoob bkow, p̄tar ti p̄t̄enk, pwo ñaan̄ i bakfiyaarun̄, ²³ pwo ñaan̄ i p̄ñaak pajaan̄ pāti, p̄t̄ijan̄ uleef. Bgah baanneenan̄ iko m̄en̄t̄ di! ²⁴ Bañaan̄ banwoon̄ biki Kritt̄u Yetu bapan̄ iko iwūtaan̄ yi uleef ujaan̄ un̄al pdo ti krut̄. ²⁵ Jibi Uhaaş wi Naşibāti uwulun̄ un ubida, ñwo kawut wa ūtōnun̄. ²⁶ Najoh ñwut phomp : ñwut kalaar b̄t̄up, ñwut kakujar.

☆ 5:14 Bgah 19.18.

6

Nadoon kaṭēnkar

¹ Bayiṭ naan, woli ñaaŋ alon amobana awo ṭi pjuban, an biki Uhaaṣ wi Naṣibaṭi ukṭonun, nakakaana ṭi manjoonan naṣē nawut kado btam na a. Andoli ṭi an alipariin kajot ṭi pjuban. ² Andoli adoon kaṭēnk atēntul pkuṇa bdaaj bi nul ; hēnk naṭaṣ bnuura bgah bi Krittuv. ³ Woli ñaaŋ anun kē awo uko ulon bē aanwo nin uko ulon adaar bkowul. ⁴ Andoli adoon kaṣalan udo wi nul, woli aṭēnk ṭi wa uko wi mnlilan, alilaan pa bkowul ṭaṇ, aṣē wut kado katenar na baṭēntul, ⁵ ṭiki andoli awo kajej pkuṇ pi nul.

⁶ Ñaaŋ i bakjukanun Uṭup wi Naṣibaṭi awo kaṭok bka bi nul bti na ankjukanulun. ⁷ Nawutan kaguur ikowan, nin ñaaŋ alon aanji nohnaana Naṣibaṭi ; uko wi ñaaŋ atepiin, wul wi aklun kakit. ⁸ Ñaaŋ anktepiin iko yi uleeful unalun alun kakit pkeṭ, pi iko yi uleeful unalun pabukun. Kē ñaaŋ anṣaaŋ atepi iko yi Uhaaṣ wi Naṣibaṭi unalun, alun kakit ubida wi mnṭo wi Uhaaṣ wi Naṣibaṭi ukwulun. ⁹ Nwut kanoor ṭi pdo bnuura, ṭiki woli nṅenwat iñen, nṅun kakit ṭi wal unuura, nṅeey nnuura. ¹⁰ Wi nṅumuṅ keeri nhinaa, najoh nṅo kalemp pa bnuura bi bayiṭun banfiyaarun na pa bnuura bi bañaan bti.

Pjukan pbaañsaani

¹¹ Natenan nṅiit nṅweek nṅi nṅi kapiitanan na kañen ki naan. ¹² Banjalun pwinana ṭi bañaan, bukal banjalun pṭu'an pwala kaṭēmp, kahilna ṭaṇ kawo

✧ 6:2 Natenan ṭi Galatiya 5.14.

baankhaj pa pkeṭ pi Krittū ṭi krut. ¹³ Banjakun aji nawo i kawala *katēmp, bukal ṭi ṇleef ṇi baka, baando ji baṭaş ṭaş bgah bi Moyit, aṣē ṇal nawala katēmp bahilna bado kahomp ṭi uko mēnt. ¹⁴ Nji ṭi uleef naan, mnhina hina kadēman bkow bi naan ṭi nin uko ulonṇ umpaṭi na krut ki Yetu Krittū Aju-gun. Ṭi krut, iko yi umundu ipaṇana pa nji kē nji nkak apaṇana pa iko yi umundu. ¹⁵ Pwala katēmp kēme pwo iinkwala katēmp paanwo nin uko ulonṇ. Uko unwoonṇ, uwo pkak ṇāaṇ nahalu. ¹⁶ Mnjeeh na mñaga mi Naṣibaṭi mawoon ṭi bañaṇ bti bankṭaşuṇ uko wi mbaaṇ aṭup ṭup, banwoonṇ pntaali pi Naṣibaṭi*.

¹⁷ Nin ṇāaṇ alonṇ awutan kanooranaan hēnkuṇ. Dwo na ijēn yi mnhaj ṭi uleef naan, ṭi katim ki Yetu.

¹⁸ Bayiṭ naan, dñehan Naṣibaṭi awulan bnuura bi Yetu Krittū Ajugun. Uwo haṇ! Amen!

---

* **6:16** Ṭi ugrek bapiit aji : Itrayel di Naṣibaṭi.

Ulibra wi Naşibaṭi
New Testament and Shorter Old Testament in
Mankanya

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mankanya

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mankanya

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 30 Dec 2021

a40dd8c3-0687-5ed7-bd1a-ef16ae8e3b9c